УДК 070.1:316.614-053.2/.5-053.6

Чернієнко Ю.В. *здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти 1-го року навчання спеціальності «Соціальна робота»,*
Власенко К. О. *к. пед. наук, доцент*
Національний університет біоресурсів і природокористування України
(м. Київ, Україна)

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ПІДЛІТКІВ ІЗ СІМЕЙ В СКЛАДНИХ ЖИТТЄВИХ ОБСТАВИНАХ

У сучасному суспільстві спостерігається зростання кількості підлітків, які проживають у складних життєвих обставинах (СЖО), що пов'язано з соціально-економічною нестабільністю, зростанням рівня насильства в сім'ях, безробіттям, міграційними процесами та іншими деструктивними чинниками. Така ситуація потребує активізації системи соціально-педагогічної підтримки для забезпечення реабілітації, соціалізації та інтеграції таких підлітків у повноцінне суспільне життя.

Підлітки, які зростають у сім'ях із СЖО, часто позбавлені емоційної підтримки, стабільного виховного середовища та адекватних моделей соціальної поведінки. Це призводить до формування соціально-психологічної дезадаптації, схильності до девіантної поведінки, труднощів у навчанні та міжособистісних стосунках. Відтак, соціально-педагогічна реабілітація має на меті не лише подолання наслідків негативного впливу середовища, а й розвиток особистісного потенціалу підлітків, сприяння їхній самореалізації та формуванню життєвих компетенцій [2].

Процес реабілітації передбачає багаторівневу взаємодію між підлітком, сім'єю, закладами освіти, соціальними службами, медичними та правозахисними структурами. Ключову роль у цьому процесі відіграє соціальний педагог, який забезпечує координацію допомоги, діагностику потреб, індивідуальне консультування, а також реалізацію програм психолого-педагогічного супроводу. Особлива увага приділяється формуванню довірливих стосунків, розвитку навичок емоційної регуляції, міжособистісної взаємодії, а також профілактиці асоціальних проявів [1].

Ефективна соціально-педагогічна реабілітація можлива за умов інтеграції ресурсів громади, організації інклюзивного середовища, активного залучення підлітків до волонтерської, творчої, спортивної діяльності. Програми реабілітації мають враховувати індивідуальні особливості, історію життя, психоемоційний стан та потреби кожного підлітка. Залучення молоді до прийняття рішень у власній реабілітаційній траєкторії посилює її мотивацію до позитивних змін і формує почуття відповідальності [4].

Успішність соціально-педагогічної реабілітації значною мірою залежить від рівня професійної підготовки фахівців, здатності працювати в

мультидисциплінарній команді, а також від державної політики, спрямованої на підтримку вразливих категорій населення. Необхідною умовою є створення правових і соціальних механізмів, які забезпечують своєчасне виявлення дітей із СЖО, запобігання вторинній віктимізації та гарантування доступу до якісних соціальних послуг [5].

Таким чином, соціально-педагогічна реабілітація підлітків із сімей у складних життєвих обставинах є надзвичайно важливим напрямом соціальної роботи, що потребує системного, науково обґрунтованого та гуманістичного підходу. Інтеграція міжвідомчих зусиль, розвиток профілактичних програм, підвищення рівня професійної компетентності фахівців дозволять створити ефективне середовище для реабілітації та успішної соціалізації підлітків із вразливих категорій.

Список використаних джерел:

1. Андрєєва І. Соціально-педагогічна діяльність з дітьми у складних життєвих обставинах: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 192 с.
2. Журба К. Реабілітація підлітків із сімей ризику: теорія і практика. Соціальна педагогіка: теорія та практика. 2020. № 3. С. 65–72.
3. Колосовська Н. Психосоціальна підтримка підлітків у кризі. Практичний посібник. Львів: Свічадо, 2021. 120 с.
4. Скакун О. Психолого-педагогічна підтримка дітей із СЖО. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. 2022. № 4. С. 143–150.
5. Шевченко В. Механізми міжвідомчої взаємодії в роботі з дітьми, які опинилися в складних життєвих обставинах. Соціальна робота в Україні. 2021. № 2. С. 101–107.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Факультет аграрного менеджменту
(кафедра виробничого та інвестиційного менеджменту)
Гуманітарно-педагогічний факультет
(кафедри соціальної роботи та реабілітації)
Purdue University (USA)
Fater Academy of India (India)
Національний університет «Запорізька політехніка»
НТУ «Дніпровська політехніка»

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
IX МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ, АСПІРАНТІВ І МОЛОДИХ ВЧЕНИХ «РОЛЬ МОЛОДІ У РОЗВИТКУ АПК УКРАЇНИ»

15-16 квітня 2025 р.
Київ, онлайн, Zoom

Роль молоді у розвитку АПК України [Електронний ресурс]**:** зб. матеріалів IX міжнар. наук.-практ. конф. (15-16 квітня 2025 р.). Київ: НУБіП України, 2025. 362 с. PDF-формат; мережеве видання; інституційний репозитарій.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРОВЕДЕНА В РАМКАХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЇ ПРОЄКТУ МОДУЛЬ ЖАНА МОНЕ «ПРАКТИКИ СОЦІАЛЬНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ЄС» ЗА ПІДТРИМКИ ЕРАЗМУС+, 101127466 – EPSEI – ERASMUS-JMO-2023-HEI-TCH-RSCH

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the authors only and do not necessarily reflect those of the European Union or European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the granting authority can be held responsible for them.

Рекомендовано до друку Вченою Радою факультету аграрного менеджменту (протокол № 11 від 19 травня 2025 року)

Збірник укладено за матеріалами IX міжнародної науково-практичної конференції «Роль молоді у розвитку АПК України». Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямами роботи конференції.

Видання розраховано на науковців, викладачів, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

The collection is based on the materials of the V International Scientific and Practical Conference "The Role of Youth in the Development of AIC of Ukraine", conducted by the Faculty of Agrarian Management and the Faculty of Humanities and Education of the National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. The content of the sections is synchronized with the main directions of the conference.

The publication is designed for scientists, teachers, graduate students, students.

Редакційна колегія:

Шинкарук Л.В., д. екон. наук, проф., член-кореспондент НАН України (голова); Дєліні М.М., д. екон. наук, професор; Прушківська Е. В., д. екон. наук, професор; Сопівник І.В., д. пед. наук, доцент, завідувач кафедри соціальної роботи та реабілітації; Супрун Д.М., д. пед. наук, професор; Осадченко І.І., д. пед. наук, професор; Власенко Т.О, к. екон. наук, доцент, звідувач кафедри виробничого та інвестиційного менеджменту; Алексеєва К.А., к.наук з держ. упр., доцент; Гаврилюк В.П. к.екон. наук, доцент; Дергач А.В., к.наук з держ. упр., доцент; Лобунець Т.В., к. екон. наук, доцент; Чемодуров О.М., к. екон. наук, доцент; Юзба В.О. к. екон. наук, доцент; Прохорчук О.М., к. пед. наук, доцент; Тілікіна Н.В., к. екон.наук, доцент; Мовчун С.В., к.екон.наук; Власенко К.О., к.пед.наук; Голєва М.С.,PhD, асистент; Будегай В.А., асистент; Кендус Д.І., асистент.

Тези доповідей подано в авторській редакції.
Автори відповідають за достовірність викладеного матеріалу,
за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.
Передруковувати опубліковані в збірнику матеріали
дозволяється тільки за згодою авторів

© НУБіП України,
2025 © Автори, 2025